

ÖMER FARUK ÇELİK
FSMVÜ Medeni Hukuk Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

**TÜRK BORÇLAR KANUNU BAKIMINDAN
TAŞINIR SATIŞINDA
ALICININ ÜCRETSİZ ONARIM
(AYIBIN GİDERİLMESİNİ)
İSTEME HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TAŞINIR SATIŞINDA AYIP KAVRAMI VE SATICININ AYIPTAN KAYNAKLANAN SORUMLULUĞU

I. TAŞINIR SATIŞINDA AYIP KAVRAMI VE AYIP TÜRLERİ.....	5
A. Taşınır Satışında Ayıp Kavramı.....	5
1. Taşınır Satışı.....	5
a. Satış Sözleşmesi.....	5
b. Taşınır Satışı.....	7
2. Ayıp Kavramı	8
a. Genel Olarak	8
b. Satılarda Bulunması Gerekli Niteliklerde Eksiklik.....	9
(1) Nitelik Kavramı.....	10
(2) Gereklilik Unsuru	11
(3) Satılanın Kullanım Amacı Bakımından Değeri veya Alıcının Satılandan Beklediği Faydalar	12

(4) Tamamen Ortadan Kaldırma veya Önemli Ölçüde Azaltma Ölçütü.....	13
c. Satıcının Bildirdiği Niteliklerdeki Eksiklik.....	17
(1) Genel Olarak	17
(2) Hukuki Niteliği	19
B. Ayıp Türleri	19
1. Maddi Ayıp	20
2. Hukuki Ayıp.....	20
3. Ekonomik Ayıp.....	24
C. Ayıp Sayılmayan Haller.....	25
1. Miktar Eksiklikleri	25
2. Aliud Teslimi.....	27
II. SATICININ AYIPTAN DOĞAN SORUMLULUĞU	29
A. Genel Olarak.....	29
B. Ayıptan Doğan Sorumluluğun Hukuki Niteliği.....	31
1. İfa Teorisi	31
2. Garanti (Tekeffül) Teorisi.....	33
C. Ayıptan Doğan Sorumluluğun Şartları	34
1. Genel Olarak	34
2. Maddi Şartlar	34
a. Satılanın Ayıplı Olması.....	34
b. Ayıbın Hasarın Alıcıya Geçmesinden Evvel Var Olması.....	35
c. Ayıbın Önemli Olması.....	35
d. Alıcının Ayıbı Bilmiyor Olması.....	35
(1) Satıcının, Alıcının Bildiği Ayıplardan Sorumlu Olmaması.....	36
(2) Satıcının, Alıcının Olağan Bir Dikkat Sarf Etmiş Olsaydı Fark Etmiş Olacağı Ayıplardan Sorumlu Olmaması.....	37
e. Alıcının Ayıbı Kabul Etmemiş Olması	38

f. Ayıptan Doğan Sorumluluğun Sözleşme ile Sınırlandırılmamış veya Kaldırılmamış Olması	39
3. Şekli Şartlar	40
a. Satılanın Gözden Geçirilmesi.....	42
b. Ayıbın Bildirilmesi.....	43
(1) Bildirimin Hukuki Niteliği.....	44
(2) Bildirimin İçeriği	47
(3) Bildirimin Şekli	48
(4) Bildirimin Süresi	50

İKİNCİ BÖLÜM
ALICININ ÜCRETSİZ ONARIM HAKKI,
HAKKIN TARİHÇESİ, HUKUKİ NİTELİĞİ VE
KULLANIM ŞARTLARI

I. ONARIM KAVRAMI	53
A. Terminoloji Sorunu	53
1. Mevzuattaki Durum.....	53
2. Doktrindeki ve Bazı Yabancı Hukuk Sistemlerindeki Durum	56
B. Onarımın Tanımı	57
C. Kanaatimiz	58
II. ÜCRETSİZ ONARIM HAKKI	62
A. Genel Olarak	62
B. Tarihçesi.....	63
1. Genel Olarak	63
2. Mülga Borçlar Kanunu Döneminde Doktrinde Onarım Hakkının Tanınması Gerektiği Yönündeki Görüşler.....	65
C. Hukuki Niteliği	67
1. Genel Olarak	67
2. Değiştirilmiş Sözleşme Görüşü	68

a. Genel Olarak	68
b. Değiştirilmiş Sözleşme Görüşüne Göre Tercih Edilen Onarım Hakkının Değiştirilmesi.....	70
3. Yenilik Doğuran Hak Görüşü.....	71
a. Genel Olarak	71
b. Yenilik Doğuran Hak Görüşüne Göre Onarım Hakkının Kullanımının Geri Alınması.....	75
(1) Satıcının Onayı Yoluyla Onarım Hakkının Kullanımının Geri Alınması.....	77
(2) Alıcının Tek Taraflı Olarak Onarım Hakkının Kullanımını Geri Alması.....	78
i. Satıcının Kullanılan Onarım Hakkına İtiraz Etmesi Halinde Alıcının Geri Alması	79
ii. Satıcının Kullanılan Onarım Hakkına İtiraz Etmemesi Halinde Alıcının Geri Alması	80
4. Aynen İfaya Yönelik Alacak Hakkı Olduğu Görüşü.....	81
a. Genel Olarak	81
b. Aynen İfa Görüşüne Göre Onarım Hakkının Kullanımının Geri Alınması.....	84
5. Kanaatimiz	84
III. ÜCRETSİZ ONARIM HAKKININ KULLANIM ŞARTLARI.....	88
A. Alıcının Ücretsiz Onarım Talep Etmesi.....	89
B. Ayıbın Kısmen veya Tamamen Onarılmasının Objektif Olarak Mümkün Olması	93
1. Maddi Ayıpların Onarılması.....	97
2. Hukuki Ayıpların Onarılması.....	97
3. Ekonomik Ayıpların Onarılması.....	100
4. Satılanın Gayri Maddi Şey Olması Halinde Onarım Hakkı	102
C. Onarımın Aşırı Masraf Gerektirmemesi	104

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
ONARIM HAKKININ KULLANILMASI,
HÜKÜMLERİ VE SONUÇLARI

I.	ÜCRETSİZ ONARIM HAKKININ KULLANILMASI VE KULLANIMA İLİŞKİN ÖZEL DURUMLAR.....	107
A.	Onarım Hakkının Bir Başka Seçimlik Hak ile Birlikte Kullanılması.....	108
B.	Ücretsiz Onarım Hakkının Kullanılmasının Satıcı Tarafından Sınırlandırılması (İkinci Servis Şansı)	113
C.	Kolaylıkla Onarılabilen Ayıplarda Satıcının Onarım Yapma Önerisinin Türk Medeni Kanunu m. 2 Hükmü Çerçevesinde Değerlendirilmesi	115
D.	Hakimin Sözleşmeden Dönme Hakkının Yerine Ücretsiz Onarım Hakkına Hükmetmesi	116
E.	Alicının Ücretsiz Onarım Hakkı Yerine Sözleşmeden Dönme veya Ayıpsız Benzeriyle Değişim Haklarından Birisini Tercih Etmeye Zorlanması	118
II.	ONARIM BORCUNUN İFASI VE İÇERİĞİ	121
III.	ÜCRETSİZ ONARIMI GERÇEKLEŞTİRECEK TARAF	123
IV.	ONARIM YERİ	124
A.	Genel Olarak	124
B.	Taraflar Arasında Onarım Yerine İlişkin Bir Anlaşmanın Olması.....	124
C.	Taraflar Arasında Onarım Yerine İlişkin Bir Anlaşmanın Olmaması.....	124
V.	ONARIM HAKKININ ÜCRETSİZ OLMA ÖZELLİĞİ.....	126
A.	Genel Olarak	126
B.	Satılndaki Ayıbın Tespitine Yönelik Ortaya Çıkan Masraflar	127
1.	Ayıbın Tespiti Amacıyla Yapılan Masraflar	127
2.	Masrafların Ait Olduğu Taraf.....	128
C.	Taşıma Masrafları.....	129

D. Ayıplı Satılanın Onarımı İçin Gerekli Olan Malzeme Masrafları	131
E. İşçilik Masrafları.....	131
VI. DİĞER MASRAFLAR	132
VII. ONARIMIN GERÇEKLEŞTİRİLME SÜRESİ.....	133
VIII. ONARIM BORCUNUN İFA EDİLMEMESİ TÜRLERİ VE BU DURUMLARA BAĞLANAN SONUÇLAR.....	134
A. Onarım Borcunun İmkânsızlığı.....	134
1. Onarım Borcunun Doğumundan Önceki İmkânsızlık (Başlangıçtaki İmkânsızlık)	134
2. Onarım Borcu Doğduktan Sonra Meydana Gelen İmkânsızlık (Sonraki İmkânsızlık)	136
B. Onarım Borcunun Gereği Gibi İfa Edilmemesi (Kötü İfa)	138
1. Genel Olarak	138
2. Onarım Borcunun Gereği Gibi İfa Edilmemesinin Sonuçları	140
a. Doktrinde İleri Sürülen Görüşler.....	140
b. Kanaatimiz	141
(1) Doktrinde İleri Sürülen Görüşlere İlişkin Kanaatimiz	141
(2) Alıcının Sahip Olduğu Diğer İmkânlara İlişkin Kanaatimiz	143
i. Alıcının Eda Davası İkame Etme İmkânı.....	143
ii. Alıcının Türk Borçlar Kanunu m. 113/I Hükmüne İstinaden Nama İfa Talep Etme İmkânı.....	146
C. Onarım Borcunda Temerrüt	150
1. Genel Olarak	150
2. Temerrüdün Sonuçları.....	151
a. Doktrinde İleri Sürülen Görüşler.....	151
b. Kanaatimiz	153
IX. ONARIM ALACAĞININ TABİ OLDUĞU SÜRE VE HÜKÜMLERİ	157

A. Alıcının Onarım Alacağına İlişkin Davalar İçin Öngörülen Süre ve Bu Sürenin Hukuki Niteliği	157
B. Zamanaşımı Süresinin Başlangıcı	161
C. Zamanaşımı Süresinin Kesilmesine ve Durmasına İlişkin Hükümlerin Uygulanması.....	163
D. Alıcının Def'i Hakkı	166
E. Satıcının Ağır Kusurunun Zamanaşımı Süresine Etkisi.....	168
F. Tarafların Zamanaşımı Süresini Değiştirmesi.....	169
SONUÇ	171
KAYNAKÇA.....	175